Bonifacius VIII, Pont. Max. (formerly Benedetto Gaetano): Liber sextus Decretalium (with gloss of Johannes Andreae). Ed: Sebastian Brant. Add: Johannes Andreae: Super arboribus consanguinitatis et affinitatis. Clemens V: Constitutiones; the 'Summaria' and 'Divisiones' of Andreae, Dominicus de Sancto Geminiano, and others; and the 'Decretales extravagantes

Basel: Johann Froben, 1 Sept. 1494 Seite 354

vel normam recte viuendi prebet. ꝛ ab hac regula que
dicitur norma recte viuendi đr regularis. dicitur etiaꝫ
regula eo ꝙ recte ducit nec aborsum vel aliorsum tra/
hit: quasi a rega vel regula: que idem est ꝙ rectitudi/
nis forma. sicut enim per regulam nouit scriptor mo/
dum recte scribendi: secator modum recte secādi: ꝛ sic
de singulis: ita per has regulas modum recte iudicā/
di cognoscimus: ad hoc. iij. distinc. regula. Est autem
regula latine idem ꝙ canon grece. iij. distinc. canon.
Et dicitur regula proprie: quasi regulariter vera: ꝗꝫ/
uis patiatur exceptiones in se. Que autem cōtinean/
tur sub regula fuerunt opiniones que no. ff. e. l. j. ꝛ fa/
cit ꝙ no. iij. distinc. regula. Subtilitatibꝰ tamen circa
hoc omissis breuiter ꝛ grosso modo sicut dico: qđ quo
ad potestatem verborum: que in ea proferuntur vni/
uersalit̄ vel vel saltem indefinite affirmando vel negā
do comprehēdit exceptiones: alias non diceretur ex/
ceptio: sicut si dicerem omnis homo currit excepto eq̄
sitij: hec enim non est exceptio: quia equus non comp̄/
hendebatur sub illa ꝓpositione omnis homo: sed si di
cerem omnis homo currit excepto titio: tunc propria
est exceptio: quia ꝓpositio omnis homo bene compre/
hendebat titium: tollitur ergo titius virtute exceptio/
nis: quo ad materiaꝫ de qua sit sermo: vt. scilicet dicat̄
non currere. sic quo ad iuris determiātionem exceptio
non comprehēditur sub regula: quia contraria ratio:
ꝛ plus est in exceptione ꝗꝫ in regula. hoc ergo opatur
exceptio: vt illud qđ alias sb ꝟbis regl'e cōprehēdebat̄
ad determiātionē regule exceptiōis ꝟtute tollat̄. Con/
stituit̄ aūt regl'a vt. s̄. dixi ꝑ ꝟba q̄ de sui natura oīa
cōprehēdāt. i. ꝑ siḡ vniuersalia affirmatiua: q̄ oīa com
ꝓhēdūt. s̄. e. c. oīs res. ꝛ. c. defleat. ff. e. l. oīs diffinitio.
et. l. oēs actiōes. ꝛ. l. oīa fere. ꝛ. l. oīa q̄cūqꝫ. Itē ꝑ ver
ba negatiua q̄ vniuersalit̄ negādo excludunt oīa. vt. j.
e. nemo p̄t. j. et. ij. ꝛ. j. e. nullꝰ. j. et. ij. ff. e. l. nēo. ꝛ. l. nul/
lus. Itē ꝑ ꝟba indefinita q̄ simplicit̄ ꝓlata eq̄pollent
vniuersalibꝫ. xix. di. c. j. s̄. de ꝓuil. q: circa. C. đ heredi
tate vēdita. l. vl. ꝛ iō oēs regule paucis except̄ tradū
tur ꝑ siḡ indefinita affirmatiua vel negatiua. vt. s̄. e.
et. j. e. ꝛ. ff. e. ti. sat̄ apparet. Officiū aūt regl'e ē plures
similes casus simul iūgere clauo rōnis: vt. ff. eo. ti. l. j.
Que sit ptās regl'e: an. s. ꝯstituat ius đ nouo: an anti/
quū recitet: dubitat̄: ꝛ videt̄ ꝙ ius đ nouo nunꝗꝫ ꝯsti
tuat: qđ iure ꝛ ipso facto ꝓbat̄ iure. ff. e. l. j. facto quia
in octuagitaocto regul' infra posit̄: n̄ est vnā etiā solā
inuenire: que ius đ nouo ꝯstituat: vt in ꝓsecutiōe pa/
tebit. Ecōtra videt̄ q: regl'a catoniana đ nouo statuit
ꝙ legata que sūt inutilia rōne legāt̄ tm̄: vel rōne legā
tis ꝛ legatarij: vel legatarij ꝛ eiꝰ a q̄ legatū est p̄stan/
dū: vel rōne rei tm̄. vel mixta rōne rei legate: ꝛ ꝑsone
legatarij tractu tꝑis n̄ ꝯstituāt: etiā si cā impedimēti
remoueat̄. ff. đ reg. catoni. l. j. i ꝓn. ff. đ le. j. ꝛ. l. cetera.
§. j. ꝗ ipsa regl'a ꝯstituit ius đ nouo: ad h̄ faciūt infini
ta iura in q̄bꝫ papa iudicat ex regul'. vt. s̄. đ ꝯsti. c. ij. ꝛ
de resc̄p. c. j. ꝛ. c. pastoral'. đ iudi. nouit. s̄. đ fo. cōpe. si
diligēti. đ fi. instru. int̄ dilectos. ad fineꝫ. ꝛ de p̄sump.
dudū. de excep. cū venerabil'. de regula. ad aplicaꝫ. de
ꝯsang. ꝛ affi. c. vl. cū mille silibꝫ: ex q̄bꝫ videt̄ ꝙ ius su
mat̄ ex regl'a. Subtilit̄ dixerūt doctores ꝙ tres spēs
casuū est ꝯsiderare: q̄dā sūt iam determiāti: ꝛ ī illis re
gula nō ꝯstituit ius quia inuenit iaꝫ ꝯstitutū. Itē sūt
q̄dā excepti a legis determiātione: ꝛ in illis similit̄ re/
gula nō ꝯstituit ius q: nō claudunt̄ sub regule deter/
minatiōe. Quidā sunt in q̄bus est eadē eq̄tas que est ī
casibꝫ a iure determiāt̄: nec tn̄ repiunt̄ in iure positi:
et in illis regl'a facit ius ꝓpt̄ idēptitatē rōnis n̄ patiē
tis ius similiū casuū esse diuersum. Apertiꝰ dici posset
qđ aut ꝯstitutio iuris p̄cedit traditionē regule: ꝛ regu
la de iure iam ꝯstituto: q̄si materiatū de materia ꝓdu
cit̄: ꝛ tūc ꝓprie hꝫ locū distinctio p̄dictoꝝ casuū: vt vi
delicet in iam determiātis ꝛ exceptis non faciat ius ī
non determinatis in quibus est eadem ratio ius ꝯsti/
tuat: sed vbi non est ius ꝯstitutū ante regule disposit/
onē: sed inuenit̄ sola simplex traditio regule: tunc ipsa
regula est ius vel iuris ꝯstitutio: ꝛ nō ab alio sed a cō
stituente ꝓcedit: ꝛ ita potest intelligi p̄dicta lex ꝓma:
de regu. catoni. ꝓbatur hoc satis ꝑ antiquas regulas.
s̄. eo. ti. quas veritate inspecta esset inuenire p̄cessisse
iuris traditionē. vides enī ꝓ maiori parte ꝙ vbi sunt
decreta. Alexan. iij. sunt prime in titulis: maxime post
ꝯcilia antiqua. de offi. vi. cū duabꝫ rubricis se. vt. s̄. de
rescrip. de renū. cum duabꝰ rubricis sequen. de his que
vi metusue cau. fi. cum duabus sequē. de do. ꝛ ꝯtu. cum
duabus sequen. ꝛ multis alijs: ꝛ tamen omnes regule
s̄. eo. ti. ꝓcesserūt Alexā. iij. excepta vltima q̄ fuit Lu.
iij. qui ipsum secutus est: vt ex chronica ꝛ decretalium
ordinatiōe satis apparet. Si igitur prima regula. s̄.
eo. titu. exemplificet̄ per decre. s̄. de sponsa. preterea.
j. secunda per decretalem: ꝛ si questiones: de symo. ter
tia per decreta. de voto magne ꝛ sic de singulis: dico
ꝙ regule ille dicta iura p̄cesserāt: vnde regularū dispo
sitio non potuit ex ipsis iuribus sumi que nōdū erant
īmo potius videtur determiātio ipsoꝝ iuriū facta per
regulas: ad hoc faciunt omnes ille decretales superius
allegate: in quibus papa ꝓnūciat per regulas: ergo
tamen non credo a verbis legis: ꝛ dico ꝙ ꝑ regulā nō
statuitur ius: sed ex iure sumit̄ regula: alias non video
quō posset dici regula iuris. Sicut enī in regula ligni
vel ferri necesse est illas materias ꝓuenire lignum sci/
licet vel ferrum: ad hoc ꝙ disponatur ex eis regula: sic
in regula iuris necesse est ius qđ est ibi materia p̄uenis
se: ad hoc vt regula possit inde disponi: ꝛ tūc ꝓprie lo/
quitur dicendo de regulis iuris: alias dicere debuisset
de iure regularū. Et si dicatur ꝙ in casibꝰ non expres/
sis a iure vbi est ratio similis regula facit ius: hoc est
sine regula aliqua per iura que hoc volunt. de rescrip.
inter ceteras. de trāslationibꝰ. inter corꝑalia. ff. đ le/
gi. non possunt: cum similibus. ꝛ si obijciatur de regu/
la cato. dico ꝙ non proprie dicitur regula: nec inter re
gulas ponitur. ff. eo. titu. ꝛ si dicatur ꝙ alique regule
precessisse videantur iuris expressam traditionem: di/
co ꝙ ius quod est ideꝫ qđ ratio: vt. j. distinc. ꝯsuetudo.
ix. distinc. sana quippe. ab exordio rationalis creature
precesserat. v. distinc. in ꝓncipio. vel saltem dispositio/
ne concedentis regulam ius precessit: videns enim for
mator regule sic esse debere de iure: qđ in eius saltem
mente sedebat formauit regulam: allegatur tamen re/
gula pro iure: non tam ex origine ꝗꝫ ex forma: ꝛ poti/
or est eius causa pro qua facit regula: habet enim ad/
uersarius necesse ostendere rationem quare in illo ca/
su regula non loquatur: ꝛ facit qđ dicam. j. e. vtile. Ad
secundum quo queritur quid sit ius: ꝛ vnde dicatur: ꝛ
quomodo hic sumatur dicendum est breuiter ꝙ ius est
ars boni ꝛ equi ꝛc̄. ff. de iusti. ꝛ iure. in principio. ꝛ di/
citur a iusticia vt ibi. ꝛ. s̄. de verbo. significa. ius auteꝫ
quam summū in rebus bonum est colere. xj. q. ij. cū de
uotissimam. Ius autem est generale nomen habens
multas species. j. distinc. ius generale: cuius species di
uidas ꝛ subdiuidas vt ibi per totum. ꝛ. ff. de iusti. et
iure. per totum. Sumitur autem hic pro nostro iure
canonico: non tamen pro iure ciuili: vt probatur. j. eo.
in secunda regula: que de iure non procedit: quo dic
vt ibi dicam. Tertio autem ordinate has regulas est
videre: ꝛ primo primam.

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-ii-851/0354
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG